

Sammanställning af dödsorsaker. : På uppdrag af Kommittén för skandinaviska...

Johansson, Johan Erik,

64 B d Br.

National Library
of Sweden

Statist.
Sv.
(Pis)

SAMMANSTÄLLNING AF DÖDSORSAKER

PÅ UPPDRAG AF
KOMMITTÉN FÖR SKANDINAVISKA DÖDLIGHETSTABELLER

UTARBETAD AF

J. E. JOHANSSON OCH **O. MEDIN**

FÖRUTSKICKADT MEDDELANDE TILL ETT FÖREDRAG VID
1907 ÅRS ALLM. SVENSKA LÄKARMÖTE

AF

O. MEDIN

STOCKHOLM 1907
ISAAC MARCUS' BOKTR.-AKTIEBOLAG

ZAMMENSATZUNG VON DOSSIEREN

PA 112240 47

KOMITEE FOR SKANDINAVISKE BOKHVERSTARELSE

BEREITNING AV

J. F. JOHANSSON OCH O. JONBY

STAMMANSKAPET I NORDISKA BOKHVERSTARELSE

1901 ÅR 1. BOKHVERSTARELSE

STAMMANSKAPET

STOCKHOLM 1901

ALM. BOKHVERSTARELSE

Kungl. biblioteket

0 0000 000010605

Innan jag går att demonstrera den sammanställning af dödsorsaker, som utförts af professor Johansson och mig och som här nedan meddelas, och innan jag framlägger mina reflexioner med anledning af detta arbete, ber jag att få förutskicka följande kortfattade upplysningar.

Sedan år 1894 har en kommitté varit sysselsatt med att utarbета dödlighetstabeller på grund af nitton nordiska, svenska, norska, danska och finska liffförsäkringsanstalters erfarenhet. Denna kommitté har således haft ett tekniskt-statistiskt mål, nämligen sådana nya tabeller öfver dödligheten i olika åldrar, som skulle kunna läggas till grund för premieberäkningen i stället för de hittills tillämpade »de 17 engelska bolagens» dödlighetstabeller. Kommittén har nu slutfört detta sitt egentliga uppdrag, men har det syntts kommittén vara af intresse att verkställa en utredning rörande dödsorsakerna hos de aflidna. Bland de många uppgifter, som insamlades från de olika bolagen angående de liffförsäkrade, fick kommittén äfven meddelande om de

af läkarne beträffande de afidna angifna dödsorsakerna. Kommittén har fått mottaga uppgifter angående 158,409 intill den 31 dec. 1900 lifförsäkrade med 16,477 dödsfall. Af olika anledningar måste en del af dessa frånräknas, och har kommittén alltså, i och för sina hufvudundersökningar, haft att observera 141,349 lif med 15,857 dödsfall. Då det blir fråga om utredningen angående dödsorsakerna måste åter en del frånräknas, då från ett stort danskt bolag uppgift icke lämnats om dödsorsaken hos de afidna. Vidare har materialet behandlats i grupper sådana som normala lif, lifförsäkrade med förhöjda premier och sådana förenade med extra risk. Den största gruppen bland dessa är den som omfattar mot normala premier af 18 nordiska bolag intill den 31 dec. 1900 lifförsäkrade personer. Om de som dött eller utträdt af annan anledning före 20 års ålder frånräknas, stiger antalet inom denna grupp enligt af kommitténs sekreterare grefve S. af Ugglas oss lämnad uppgift till 119,162, hvaraf 109,872 män och 9,290 kvinnor. Bland dessa 119,162 lifförsäkrade inträffade 10,274 dödsfall. Det är dessa 10,274 dödsfall, som ligga till grund för den sammanställning af dödsorsakerna, som utarbetats under ledning af professor Johansson och undertecknad, och hvilken sammanställning meddelas här nedan. Vi hafva visserligen verkställt samma arbete beträffande såväl icke normala som äfven så kallade extra risker, men anse det onödigt upptaga utrymmet med att meddela dessa här; de komma att publiceras i kommitténs under utgifning varande arbete.

Hvad dödsorsakernas benämning angår, hafva vi såvidt som möjligt följt den genom Medicinalstyrelsens cirkulär af den 9 december 1891 fastställda nomenklaturen. Siffrorna framför namnet på dödsorsaken hänför sig samvetsgrant till den föreskrift angående dödsorsakernas registrering, som påbjudes i samma cirkulär. Siffran 46 t. ex. framför paralysis generalis betyder, att denna dödsorsak tillhör n:r 46, sinnessjukdom, i Medicinalstyrelsens register, ehuruval vi hänfört samma dödsorsak till gruppen syfilis i vår sammanställning.

Grupperingen af dödsorsakerna åter ter sig helt olika med den, som återfinnes i ofvannämnda cirkulär. Vid demonstration af tabellen blir tillfälle att yttra några ord härom, men torde vara skäl förutskicka den anmärkningen, att vi vid grupperingen måst taga hänsyn icke blott till etiologiska, nosologiska och patologiska grunder utan äfven till ett praktiskt ändamål. Det är nämligen meningen, att, där som antalet dödsfall i en viss sjukdom eller sjukdomsgrupp är tillräckligt stort, anställa beräkningar och jämförelser beträffande dödligheten särskildt i dessa. Så t. ex. beträffande syfilis måste man tillse, att de syfilitiska dödsorsakerna komma tillsammans i en grupp, äfven om de sjukdomar, som förorsakat döden, synas mycket olikartade hvad symtombilden eller lokalisationen angår.

Kommittén för skandinaviska dödlighetstabeller.

Sammanställning af dödsorsaker

utarbetad under ledning af

professorerna J. E. Johansson och O. Medin.

A. Normala lif.

	Antal dödsfall	
	Män	Kvinnor
I. <i>Ålderdomssjukdomar.</i>		
8. Ålderdomsaftyning (Marasmus senilis)	95	
9. Ålderdomsbrand (Gangræna senilis)	6	101 — 9
II. <i>Epidemiska febersjukdomar.</i>		
10. Smittkoppor (Variola)	6	— 1 —
11. Mässling (Morbilli)	2	— — —
12. Skarlakansfeber (Scarlatina)	4	— 2 —
13. Fläcktyfus (Typhus exanthematicus)	7	— — —
14. Tarmtyfus (Febris typhoides)	261	— 13 —
15. Rödsot (Dysenteria)	9	— 2 —
16. Asiatisk kolera (Cholera asiatica)	6	— — —
Transport	295	101 18 9

		Antal dödsfall	
		Män	Kvinnor
	Transport	295	101 18 9
17.	Inhemsk kolera (<i>Cholera nostras</i>)....	2	— 1 —
18.	Epidemisk hjärnfeber (<i>Meningitis cereb. spinalis epidemica</i>).....	8	— — —
20.	Influenta (<i>Influenza epidemica</i>)	183	— 12 —
21.	Difteri (<i>Diphtheria</i>).....	40	— — —
55.	Akut ryggmärgsinflammation (<i>polio-myelit. anter. acuta</i>).....	1	— — —
31.	Andra akuta infektionssjukdomar (<i>Aliæ infectiones acutæ</i>).....	16	— 2 —
35.	Frossa (<i>Febris intermittens</i>).....	9	— — —
89.	Gulsot (<i>Icterus</i>).....	5	— 3 —
104.	Akut ledgångsrheumatism (<i>Rheumatismus articularis acutus</i>).....	70	— — —
116.	Själfmord i feberyrsel.....	2	631 — 36

III. Septiska sjukdomar.

23.	Varfeber (<i>Pyæmia, Septichæmia</i>)....	69	— 6 —
24.	Barnsängsfeber (<i>Sepsis puerperalis</i>)	—	— 14 —
25.	Ros (<i>Erysipelas</i>).....	54	— 7 —
26.	Stelkramp (<i>Tetanus</i>).....	2	— 1 —
48.	Hjärn- och hjärnhinneinflammation (<i>Encephalitis & meningitis</i> ¹⁾)	112	— 13 —
49.	Inflammation i ryggmärgen och dess hinnor (<i>Myelitis et meningitis spinalis acuta</i>).....	8	— — —
56.	Öroninflammation (<i>Otitis</i>).....	11	— 1 —
58.	Hjärtinflammation (<i>Endocarditis, Pericarditis</i>).....	36	— 1 —
69.	Varig lungsåcksinflammation (<i>Empyema</i>).....	9	— — —
77.	Lungbrand (<i>Gangræna pulmonum</i>)	11	— — —
	Transport	312	732 43 45

¹⁾ Meningitis tuberculos: se grupp VI; meningitis cerebrospinalis epidemica: se grupp II.

Sammanställning af dödsorsaker.

7

	Antal dödsfall			
	Män	Kvinnor		
Transport	312	732	43	45
87. Bukhinneinflammation (Peritonitis)	156	—	15	—
106. Beninflammation (Ostitis, Osteomyelitis)	2	—	—	—
109. Bulnad (Phlegmone, Abscessus)	19	—	1	—
110. Brandböld (Carbunculus)	11	500	—	59
IV. Blindtarmsinflammation.				
83. (Typhlitis, Perityphlitis)	—	113	—	6
V. Lung- och lungsäcksinflammation.				
69. Lungsäcksinflammation (Pleuritis)	51	—	2	—
75. Lunginflammation (Pneumonia acuta)	760	811	48	50
VI. Tuberkulos.				
32 a, 73. Lungsot (Tuberculosis v. phthisis pulmonum, hæmorrhagia pulmonum)	1,586	—	124	—
32 b. Hjärttuberkulos (Tuberculosis cerebri. Meningit. tuberculosa)	8	—	—	—
32 c. Ben- och ledgångstuberkulos (Tuberculosis ossium et articulationum)	18	—	2	—
32 d. Tuberkulos i andra organ, samt allmän tuberkulos (tuberculosis aliorum organorum et t. universalis)	41	1,653	2	128
VII. Syfilis.				
33. Förvärfvad syfilis (Syphilis)	43	—	—	—
46. Paralysis generalis	106	—	—	—
50. Ryggmärgstvinsot (Tabes dorsalis)	55	—	1	—
63. Pulsåderbräck (Aneurysma)	70	274	1	2
Transport	—	4,083	—	290

		Antal dödsfall	
		Män	Kvinnor
Transport		— 4,083	— 290
VIII. Kroniska degenerationssjukdomar.			
a) <i>I kärlsystemet och hjärtat.</i>			
58. Förkalkning och hjärtdegeneration (Cardioscleros. Myocarditis)	199	— 9	—
62. Pulsåderinflammation (Arterioscle- ros, Endarteriitis chronica)....	80	— 3	—
59. Fetthjärta (Cor adiposum)	131	— 3	—
61. Hjärtförlamning (Paralysis cordis)	304	714	11 26
b) <i>Hjärnslag och hjärnupp mjukning.</i>			
47. Hjärnslag, Hjärnupp mjukning (Hæ- morrhagia cerebri et mening- um, Emollitio cerebri)	686	— 26	—
65. Blodpropp i hjärnan (Thrombosis cerebri)	40	726	7 33
c) <i>Morbus Brighti.</i>			
93. Kronisk njurinflammation (Nephri- tis chronica)	—	420	— 20
IX. Alkoholism.			
44. Kronisk alkoholsjukdom (Alcohol- ismus chronicus. Delirium tre- mens)	118	— 3	—
89. Lefverskrumpning (Cirrhosis he- patis)	111	—	—
116. Själfmord i alkoholism	6	235	— 3
X. Sockersjuka.			
54. Diabetes mellitus	—	164	— 5
XI. Sinnessjukdom.			
46. Sinnessjukdom i allmänhet (In- sania)	64	— 1	—
116. Själfmord i sinnessjukdom	45	109	— 1
Transport		— 6,451	— 378

		Antal dödsfall	
		Män	Kvinnor
	Transport	— 6,451	— 378
XII. Organiskt hjärtfel.			
	60. Vitium organicum cordis	— 345	— 29
XIII. Magsår.			
	84. Ulcus ventriculi	— 66	— 5
XIV. Kräfta.			
	112 a. Kräfta i magsäcken (Cancer ven- tricoli)	379	— 16 —
	112. Kräfta i andra organ (Cancer)	427	806 47 63
XV. Olyckshändelse.			
a) <i>Genom drunkning.</i>			
	115. 1 (Submersio)	— 189	— 4
b) <i>Öfriga orsaker.</i>			
	115. 7 Krossning, brott (Contusio, La- ceratio, Fractura)	—	— — —
	„ 8 Skottsår (Vulnus sclopetarium)	23	— — —
	„ 9 Akut förgiftning (Intoxicatio acuta)	25	— 2 —
	„ 10 Andra olyckshändelser (Alii casus mortiferi)	221	269 3 5
XVI. Själfmord (Suicidium).			
	116.	— 350	— 6
XVII. Öfriga dödsorsaker.			
a) <i>Konstitutionella sjukdomar.</i>			
	37. Gikt (Arthritis vera)	3	— 2 —
	40. Skörbjugg (Scorbutus)	5	— — —
	99. Morbus Addisonii	4	— — —
	41. Öfriga konstitutionella sjukdomar (Aliæ cachexiæ)	71	83 8 10
b) <i>Kroniska sjukdomar i nervsystemet.</i>			
	51. Fallandesot (Epilepsia)	10	— — —
	Transport	10 8,559	— 500

	Antal dödsfall	
	Män	Kvinnor
Transport	10 8,559	— 500
53. Konvulsioner (Convulsiones)	1	— —
55. Andra sjukdomar i nervsystemet (Alii systematis nervosi morbi)	117	128 9 9
c) <i>Sjukdomar i luftrören.</i>		
70. Akut luftrörsinflammation (Bronchi- tis acuta)	38	— 2 —
71. Kronisk dito (Bronchitis chronica) 35	—	2 —
74. Lungemfysem; bröstkramp (Emphy- sema pulmonum; Asthma)	31	104 3 7
d) <i>Öfriga ej förut specificerade sjukdomar.</i>		
42. Kronisk förgiftning af metalliska gifter (Intoxicatio chronica e metallis)	1	— — —
43. Kronisk narkotisk förgiftning (Narco- tismus chronicus)	2	— — —
64. Blodåderinflammation och åderbräck (Phlebitis et periphlebitis, Varix)	1	— — —
65. Blodpropp (Thrombosis, Embolia)	15	— 4 —
67. Strupsjukdom (Morbus laryngis)	5	— — —
72. Blodträngning och ödem i lungorna (Hyperæmia et œdema pul- monum)	15	— 2 —
78. Andra sjukdomar i andningsorganen (Alii organorum respirationis morbi)	9	— — —
80. Förträngning af matstrupen (Stric- tura œsophagi)	2	— — —
81. Akut inflammation i magen och tarmarna (Gastritis, enteritis et colitis acuta)	65	— 14 —
85. Tarmhinder (Ileus).....	46	— 3 —
86. Tarmbräck (Hernia intestinalis)	10	— — —
88. Bukvattensot (Ascites)	1	— — —
Transport	172 8,791	13 516

	Antal dödsfall	
	Män	Kvinnor
Transport	172 8,791	13 516
89. Lefversjukdom (Morbus hepatis) ¹⁾	61	2
90. Gallsten (Cholelithiasis).....	10	—
91. Andra sjukdomar i matsmältningsorganen (Alii organorum digestionis morbi)	15	—
92. Akut njurinflammation (Nephritis acuta) ²⁾	86	7
94. Uremi (Uræmia).....	16	1
95. Urinblåsinflammation (Cystitis).....	45	—
96. Blåskörtelinflammation (Morbus prostatae)	13	—
97. Urinabscess (Abscessus urinarius)....	9	—
98. Njur- och blåsesten (Lithiasis renalis & vesicalis)	26	—
99. Andra sjukdomar i urinorganen (Alii organorum urapoëticorum morbi)	5	1
102. Missfall och svår barnsbörd (Abortus et partus difficilis)	—	18
103. Andra sjukdomar i de kvinnliga könsorganen (Alii organorum sexualium muliebrum)	—	5
111. Kallbrand (Gangræna) ³⁾	6	—
113. Sarkom (Sarcoma).....	26	—
114. Hjärntumör (Tumor cerebri).....	41	1
115. Svulster af andra slag (Tumores alii)	27	5
117. Mord. Dråp (Homicidium)	12	—
Diverse dödsorsaker	34	2 55

XVIII. Ej angifna dödsorsaker.

.....	—	201	—	107
Summa	—	9,596	—	678

¹⁾ Icterus (grupp II) och Cirrhosis hepatis (gr. IX).

²⁾ Nephritis chronica se gr. VIII:c.

³⁾ Gangræna senilis se gr. I.

Särskild öfersikt af själfmorden såsom dödsorsak.

	Antal dödsfall	
	Män	Kvinnor
<i>Själfmord i sinnessjukdom.</i>		
Se grupp XI.....	45	— — —
<i>Själfmord i alkoholism.</i>		
Se grupp IX.....	6	— — —
<i>Själfmord i feberyrsel.</i>		
Se grupp II.....	2	— — —
<i>Själfmord i egentlig bemärkelse.</i>		
Se grupp XVI.....	350	403 6 6